

razem

**Ogólnopolska Federacja
Na Rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności**

Tymczasowy sekretariat Federacji:
Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta
Koło Zabrzeńskie
ul. Wolności 241, 41-800 Zabrze

Szanowni Państwo,

Serdecznie dziękujemy za zaproszenie Partii Razem do udziału w Państwa przedwyborczym sondażu opinii na temat niewątpliwie ważnego problemu społecznego, jakim jest bezdomność. Zgadzaemy się w całej rozciągłości z Państwa tezą iż jest to najdrastyczniejszy przejaw wykluczenia społecznego. Uważamy, że państwo, aspirujące do miana rozwiniętego, nie może zezwalać na zamrażanie osób bezdomnych zimą czy wieloletnie „trwanie” w noclegowniach bez aktywnej polityki reintegracji. Jednocześnie uważamy, że wielkość problemu i słabość władz publicznych w jego przewyciężaniu jest efektem wieloletnich zaniedbań kolejnych obozów rządzących w zakresie pomocy społecznej, a przede wszystkim w zakresie przeciwdziałania rozwarstwieniu społecznemu Polaków. System sankcjonujący niestabilne zatrudnienie na umowach śmieciowych, przymus zaciągania złodziejskich kredytów hipotecznych i wprowadzający barbarzyńskie ustawodawstwo zezwalające na eksmisję bruk potrafi doprowadzić do bezdomności przeciętnego Polaka w ciągu kilku miesięcy. To musi się zmienić natychmiast! Partia Razem stawia sobie za cel obronę praw najsłabszych (w tym bezdomnych, którym poświęcona jest znaczna część filaru programowego „Państwo budujące mieszkania”, do którego lektury zachęcamy). W związku z powyższym proponujemy:

- natychmiastowe zakazanie eksmisji na bruk,
- stworzenie państwowego programu tanich mieszkań na wynajem,
- odtworzenie komunalnych i socjalnych zasobów mieszkaniowych,
- wspieranie spółdzielczości mieszkaniowej
- zwiększanie dostępności dodatków mieszkaniowych.

Z kolei długofalowy program ekonomiczny Partii Razem oparty o zmiany podatkowe, zwiększanie stabilności zatrudnienia i wyrównywanie szans Polaków zamieszkujących słabiej rozwinięte regiony kraju przyczyni się do zmniejszenia rozwarstwienia społecznego i tym samym do zniwelowania skali problemu bezdomności.

Poniżej zamieszczamy odpowiedzi na postawione przez Państwa pytania:

1. Jakie rozwiązanie problemu braku placówek wyspecjalizowanych do obsługi osób pozostających pod wpływem substancji psychoaktywnych proponuje Państwa Komitet?

Uważamy, że likwidacja systemu izb wytrzeźwień była błędem i stanowi jeden z przejawów cięcia

kosztów funkcjonowania Państwa w sposób, który powoduje powstanie znacznie większych kosztów w innych miejscach, w tym najdrażniejszych kosztów społecznych – śmierci osób nietrzeźwych z wychłodzenia. Jednocześnie zgadzamy się, iż placówki dla osób bezdomnych pragnących zachować abstynencję nie są dobrym miejscem do udzielania pomocy nietrzeźwym. W związku z powyższym będziemy postulować odtworzenie systemu izb wytrzeźwień, jednakże przy założeniu, że ich usługi mają być skierowane wyłącznie do osób nie mających alternatywnego schronienia oraz stanowić będą pomoc w wyjściu z uzależnienia, a nie represję – obecny system próbuje obciążyć pełnymi kosztami funkcjonowania izb wytrzeźwień klientów tych placówek, co de facto jest fikcją ze względu na ubóstwo większości tych osób. Co gorsza, dla wielu z nich stanowi to jedynie pogłębienie dramatycznej sytuacji finansowej (w wielu przypadkach odbijające się na rodzinie i dzieciach osób korzystających z izb wytrzeźwień). W naszej ocenie, izby wytrzeźwień powinny funkcjonować na zasadzie zintegrowanej usługi polegającej na (przymusowym w razie konieczności) zaoferowaniu schronienia, opieki lekarskiej oraz kontaktu z terapeutą uzależnień i pracownikiem socjalnym po wytrzeźwieniu. Usługa ta powinna być finansowana ze środków pomocy społecznej wobec osób spełniających kryterium dochodowe uprawniające do korzystania z pomocy społecznej. Tak jak w przypadku innych placówek pobytowych pomocy społecznej, prowadzenie takiej placówki powinno być możliwe do zlecenia podmiotom pozarządowym.

Równolegle oczywiście popieramy ideę upowszechniania ogrzewalni jako placówek dostępnych dla osób pod nieznacznym wpływem alkoholu, nie stanowiących zagrożenia dla siebie i otoczenia.

2. Jaki jest stosunek Państwa Komitetu do pomocy osobom bezdomnym (udzielania tymczasowego schronienia) w mieszkaniach zamiast w placówkach zbiorowych? Jakie działania prawne proponują Państwo w celu zwiększenia realizacji wskaźnika deinstytucjonalizacji usług dla osób bezdomnych w Polsce?

Partia Razem zgadza się z postawioną przez Państwa tezą – Polska znajduje się w głębokim kryzysie mieszkaniowym, niespotykanym w skali Europy. Tym niemniej jesteśmy gorącymi zwolennikami nowoczesnej i skutecznej pomocy społecznej pod postacią deinstytucjonalizacji wsparcia, w tym także w formie pomocy mieszkaniowej osobom bezdomnym. Zaproponowany przez nas program odbudowy zasobów mieszkaniowych gmin – tanich mieszkań komunalnych na wynajem oraz mieszkań socjalnych – będzie stanowił filar nie tylko wychodzenia z kryzysu mieszkaniowego, ale także deinstytucjonalizacji pomocy osobom bezdomnym w ich drodze do pełnej integracji społecznej. Program naszego ugrupowania obejmuje m.in. zapisy mówiące, iż:

„Będziemy dążyć do sytuacji, w której lokale socjalne (przyznawane na krótki czas, ściśle określony, z niemożliwością wykupu, zamiany i najmu) staną się podstawowym sposobem wsparcia mieszkaniowego najuboższych obywateli. Zapewnienie godnego miejsca zamieszkania jest ekonomicznie porównywalnym, a społecznie zdecydowanie korzystniejszym rozwiązaniem od doraźnego wsparcia. Stąd w ramach programu budownictwa komunalnego wyznaczymy pulę mieszkań dla osób eksmitowanych objętych ochroną ustawową oraz osób o niskich dochodach. Zmniejszy to czas oczekiwania na lokal socjalny i pozwoli na inkluzję społeczną osób niezamożnych.

Umasowimy także program „najpierw mieszkanie” – przydział mieszkań treningowych dla osób wychodzących z bezdomności. Mieszkanie treningowe pozwala na samodzielne prowadzenie gospodarstwa i ułatwia podjęcie zatrudnienia; lokatorzy takich mieszkań pozostają jednocześnie pod opieką asystentów społecznych”.

3. Mówi się, że „zapobieganie jest lepsze i tańsze od leczenia” – jakie są pomysły Państwa Komitetu na zapobieganie bezdomności?

Podstawowe środki zapobiegania bezdomności to stabilne zatrudnienie, zmniejszanie

nierówności społecznych i szeroko zakrojony program budownictwa komunalnego i socjalnego opisane w naszym programie Partii Razem. Wierzymy, że wprowadzenie tych działań w życie spowoduje poprawę poziomu życia ogółu Polaków, zmniejszy skalę ubóstwa w Polsce, a tym samym liczbę osób doświadczających bezdomności. Uważamy również, że w rozwiązywaniu konkretnych sytuacji niezbędna jest zarówno współpraca służb socjalnych z właścicielem zadłużonego mieszkania, jak i rozwiązania skierowane bezpośrednio do znajdujących się na skraju bezdomności dłużników, opisane szczegółowo w programie Partii Razem:

„Zlikwidujemy zapis ustawowy umożliwiający „dwuetapową” eksmisję na bruk. Zamiast pomieszczeń tymczasowych, stworzymy sieć lokali zastępczych zapewniających możliwość prowadzenia życia rodzinnego i zawodowego oraz otoczonych wsparciem środowiskowym. Miejsce w lokalu nieodległym od dotychczasowego miejsca zamieszkania przysługiwać będzie bezterminowo.

Osoby w trudnej sytuacji materialnej i życiowej będą mogły spłacić swoje zobowiązania z tytułu korzystania z lokali mieszkalnych w postaci świadczenia zastępczego, czyli odpracowania. Gmina przed wystąpieniem do sądu o nakaz eksmisji każdorazowo będzie zobowiązana do zaproszenia osób mających zaległości w opłatach do udziału w programie oddłużeniowym. Uczestnicy programu będą kwalifikowani na podstawie kryterium dochodowego i metrażowego. Dłużnicy będą mogli ubiegać się o umorzenie części należności głównej i 100% odsetek, przy czym umarzana część należności głównej będzie zależna od kryterium dochodowego”.

4. Jak zdaniem Państwa Komitetu powinien zostać rozwiązany problem pokrywania kosztów świadczeń dla osób bezdomnych w kontekście likwidacji zameldowań?

Partia Razem podziela Państwa zaniepokojenie beztrąską i brakiem transparentności prowadzonych prac, którymi wykazuje się obecna ekipa rządząca przy zmianie przepisów meldunkowych. Jednocześnie uważamy, że ograniczanie prawa osoby bezdomnej do wyboru miejsca pobytu jest niedopuszczalne i jakiegokolwiek działania zakamuflowane pod postacią skierowania osoby bezdomnej po pomoc do gminy ostatecznego zameldowania uważamy za niezgodne z art. 52 Konstytucji RP. W związku z powyższym stoimy na stanowisku, że pomoc osobie bezdomnej powinna być udzielana w miejscu pobytu, niezależnie nawet od znoszenia przepisów meldunkowych. Kluczowym jest tutaj przyjęcie efektywnego systemu finansowania świadczeń dla osób bezdomnych powiązanego z liczbą osób, którym udzielono pomocy w danej gminie – system taki pozwoli na zrekomensowanie dużym gminom zwiększonych wydatków jakie poniosą ze względu na zniesienie przepisów meldunkowych.